

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพของการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2) เพื่อศึกษาปัญหาของการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 6 คน ครูวิชาการ จำนวน 19 คน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 25 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 58 คน และแบบศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน คือ แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ปฏิทินการปฏิบัติงาน บันทึกการประชุม สมุดนิเทศภายในโรงเรียน สมุดนิเทศประจำห้องเรียนและเอกสารเกี่ยวกับการประเมินผลและรายงานผล การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู วิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอโดยบรรยายเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชาย วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 16 - 20 ปี และมากกว่า 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องกรณีศึกษาภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรม และการศึกษาเอกสาร

1.2 สถานภาพทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชาย วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการส่วนใหญ่ มากกว่า 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องกรณีศึกษาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรม และการศึกษาเอกสาร

1.3 สถานภาพทั่วไปของ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเป็นเพศชาย วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 11 - 15 ปี และมากกว่า 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องกรณีศึกษาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสาร

1.4 สถานภาพทั่วไปของ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชาย และเพศหญิงเท่ากัน วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการส่วนใหญ่ มากกว่า 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องกรณีศึกษาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรม และการศึกษาเอกสาร

1.5 สถานภาพทั่วไปของ ครูวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 16 - 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องกรณีศึกษาภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ ได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสาร

1.6 สถานภาพทั่วไปของ ครูวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ครูวิชาการโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 16 - 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องการนิเทศภายใน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรม และการศึกษาเอกสาร

1.7 สถานภาพทั่วไปของ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลาง คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการอยู่ในระหว่าง 11 - 15 ปี การได้รับความรู้เรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรม

1.8 สถานภาพทั่วไปของ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี มีอายุราชการส่วนใหญ่ มากกว่า 20 ปี การได้รับความรู้เรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากการศึกษาเอกสาร

2. สภาพการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง มีการสำรวจข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนโดยการประชุมชี้แจง ข้อมูลที่สำรวจส่วนใหญ่ คือ ตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกชั้น และทุกวิชา ผู้ทำการสำรวจส่วนใหญ่ คือ ครูวิชาการซึ่งจะดำเนินการสำรวจในช่วงสิ้นปีการศึกษา มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูโดยการประชุมสำรวจความต้องการ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนและการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหลักสูตร และดำเนินการสำรวจและประเมินความต้องการของครูในช่วงสิ้นปีการศึกษา มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการโดยเรียงลำดับตามปัญหาเร่งด่วน มีหลักเกณฑ์ในการจัดลำดับ คือ ความจำเป็นของปัญหา มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยการระดมความคิดโดยครูวิชาการและคณะกรรมการนิเทศ มีการจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหาและทางเลือกในการแก้ปัญหา คือ เรียงตามปัญหาเร่งด่วน โดยคณะกรรมการนิเทศและมีหลักการในการกำหนดทางเลือกในการดำเนินการตามความต้องการ คือ ความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือก ส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารโรงเรียน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ มีการสำรวจข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนโดยการประชุมชี้แจง ข้อมูลที่สำรวจส่วนใหญ่ คือ ตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียนเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกชั้น และทุกวิชา ผู้ทำการสำรวจส่วนใหญ่ คือ ครูวิชาการซึ่งจะดำเนินการสำรวจในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูโดยการประชุมสำรวจความต้องการส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนและการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับหลักสูตร และดำเนินการสำรวจและประเมินความต้องการของครูในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการโดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด มีหลักเกณฑ์ในการจัดลำดับ คือ ความจำเป็นของปัญหา มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาโดยการระดมความคิดโดย ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูวิชาการ มีการจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหาและทางเลือกในการแก้ปัญหา คือ เรียงตามปัญหาเร่งด่วน โดยครูวิชาการ และมีหลักการในการกำหนดทางเลือกในการดำเนินการตามความต้องการ คือ ความพร้อมของบุคลากร ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดทางเลือก ส่วนใหญ่ คือ ครูวิชาการ

จากการศึกษาเอกสาร ส่วนใหญ่จะพบในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนและบันทึกการประชุม ซึ่งจะมีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนชัดเจนและเพียงพอที่จะสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานในการวางแผนการนิเทศต่อไป

2.2 การวางแผนการนิเทศ

ในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง มีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน คือ จัดทำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะมีเพียงแผนงาน/โครงการเดียว วิธีการชี้แจงแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ใช้การประชุม โดยผู้บริหารเป็นผู้ชี้แจงในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศ โดยยึดหลักเกณฑ์ คือ ความต้องการจำเป็นของปัญหา วิธีการในการกำหนดกิจกรรมส่วนใหญ่กำหนดตามมติในที่ประชุมโดยคณะครูทุกคน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ มีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน คือ จัดทำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

และครูวิชาการ ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะมีเพียงแผนงาน/โครงการเดียว วิธีการชี้แจงแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน คือใช้การประชุม โดยผู้บริหารเป็นผู้ชี้แจงในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศ โดยยึดหลักเกณฑ์ คือ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ วิธีการในการกำหนดกิจกรรม คือกำหนดตามมติในที่ประชุม แต่ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนด

จากการศึกษาเอกสารทุกโรงเรียน มีการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งมีหลักฐานปรากฏชัดเจนในแผนงานการนิเทศหรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานและกิจกรรมการนิเทศเอาไว้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และจะส่งผลต่อการปฏิบัติการนิเทศในขั้นต่อไป

2.3 การปฏิบัติการนิเทศ

ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการ ดังนี้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง มีการให้ความรู้ความเข้าใจ กับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจงในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการตกลงวิธีการปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูล การประเมินผลและสรุปผลโดยคณะกรรมการนิเทศและคณะครูตกลงร่วมกัน มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานแล้วดำเนินการ มีการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการชมเชยในที่ประชุม มีการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ มีการให้ความรู้ความเข้าใจ กับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจงในช่วงภาคต้นของปีการศึกษา มีการตกลงวิธีการปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูล การประเมินผลและสรุปผลโดยคณะกรรมการนิเทศและคณะครูตกลงร่วมกัน มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานแล้วดำเนินการ มีการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการชมเชยในที่ประชุม มีการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น

จากการศึกษาเอกสารมีการบันทึกเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศ โดยเฉพาะใน
สมุคินิเทศประจำห้องเรียนและบันทึกเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่มีการปฏิบัติเอาไว้อย่างชัดเจน
ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานนิเทศ ซึ่งมีการดำเนินงานเป็นระยะๆ ตามกำหนดการในปฏิทินการ
ปฏิบัติงาน โดยส่วนใหญ่ผู้ดำเนินการนิเทศ คือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร

2.4 การประเมินผลการนิเทศ

ในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการดังนี้

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง มีการประเมินผล
แผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการสังเกต ซึ่งส่วนใหญ่จะประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
แผนงาน/โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบสังเกตพฤติกรรม ส่วนใหญ่ทำการ
ประเมินโดยผู้บริหารโรงเรียนเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ
โดยการสังเกต ซึ่งผู้บริหารจะทำการประเมินเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ มีการรายงานผลและ
สรุปผลการดำเนินงาน โดยการประชุมชี้แจงโดยครูวิชาการเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ มีการนำ
ผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนงาน/โครงการต่อเนื่อง

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ มีการ
ประเมินผลแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการสังเกตและการสนทนาซักถาม ซึ่ง
ส่วนใหญ่จะประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน คือ แบบ
สังเกตพฤติกรรม ส่วนใหญ่ทำการประเมินโดยผู้บริหารโรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน
เมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ มีการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ
โดยการสอบถาม ซึ่งผู้บริหารจะทำการประเมินเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ มีการรายงานผล
และสรุปผลการดำเนินงาน โดยการประชุมชี้แจงโดยผู้ช่วยผู้บริหาร เมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการ
มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขเรื่องที่บกพร่องและเป็นปัญหาในการดำเนินงาน

จากการศึกษาเอกสาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่
มีการประเมินผลแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจะกระทำต่อเนื่องเป็นระยะๆ ตลอด
ปีการศึกษาในช่วงของการประชุมครู และจัดทำเป็นเอกสารรายงานผลชัดเจนเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/
โครงการ

3. ปัญหาในการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

3.1 ปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน

จากการศึกษาปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมและการขาดงบประมาณสนับสนุน การแก้ไขปัญหาคือ การศึกษาเอกสารและผู้บริหารชี้แจง โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย โรงเรียนที่มีปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณสนับสนุน ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหาคือ การศึกษาเอกสารและผู้บริหารชี้แจง

3.2 ปัญหาในการวางแผนการนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาในการวางแผนการนิเทศ โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมและขาดงบประมาณสนับสนุน การแก้ไขปัญหาคือ การศึกษาเอกสารและการประชุมชี้แจง โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาในการวางแผนการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการวางแผนการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย โรงเรียนที่มีปัญหาในการวางแผนการนิเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและขาดงบประมาณสนับสนุน การแก้ไขปัญหาคือ การยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมและการศึกษาเอกสาร

3.3 ปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ โดยมีปัญหาเกี่ยวกับขาดงบประมาณสนับสนุนและผู้รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา คือ การประชุมชี้แจงและการศึกษาเอกสาร โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย โรงเรียนที่มีปัญหาในการปฏิบัติการนิเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับคณะครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาทำกรนิเทศ และขาดการกำกับควบคุมและติดตามอย่างต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหา คือ การศึกษาเอกสารและการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสม

3.4 ปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ

จากการศึกษาปัญหาในการประเมินผลการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลไม่ต่อเนื่องและไม่ได้กำหนดวิธีการไว้อย่างชัดเจน การแก้ไขปัญหา คือ การศึกษาเอกสารและการทำแบบประเมินของโรงเรียนเอง โรงเรียนที่ไม่มีปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ เพราะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกฝ่าย โรงเรียนที่มีปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดเครื่องมือประเมินผล และการประเมินผลไม่ต่อเนื่อง การแก้ไขปัญหา คือ การศึกษาเอกสารและการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสม

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน โดยมี

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้คุณภาพของโรงเรียน การสำรวจและประเมินความต้องการของครู การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา การจัดลำดับความสำคัญสาเหตุของปัญหาและกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งส่วนใหญ่ใช้วิธีการระดมความคิดโดยผู้บริหารและครูวิชาการ จากการศึกษาเอกสารได้ค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนในด้านต่างๆ ในแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน และบันทึกการประชุม จากผลการวิจัยข้อมูลที่ได้สอดคล้องกับขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สำเร็จ ศรีอำไพ (2540) เรื่องการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ว่า โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกการแก้ปัญหา โดยการประชุมคณะกรรมการแล้วจึงจัดทำแผนการนิเทศและยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สัจด์ อุทรานันท์ (2529) ที่กล่าวว่า การจัดการนิเทศการศึกษานั้นจะมีจุดเริ่มจากสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ จะทำให้โรงเรียนมีโอกาสในการรับทราบปัญหาของโรงเรียน และความต้องการในการพัฒนาตนเองและโรงเรียนของบุคลากร และร่วมมือกันระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้บุคลากรเห็นคุณค่าและความสำคัญของการนิเทศ ในการที่จะพัฒนาและแก้ไขปัญหาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยส่วนใหญ่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะมีคู่มือของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบกับหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มักจะมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นระยะๆ ซึ่งสมควรที่จะจัดการอบรมให้ความรู้ทั้งผู้บริหารและคณะครู เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและร่วมมือกันในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่จะมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสมและขาดงบประมาณสนับสนุน ผู้วิจัยเห็นว่า การประชุมอบรม สัมมนาต่างๆ ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะเป็นผู้เข้ารับการอบรมมากกว่าคณะครูในโรงเรียน ทำให้คณะครูไม่ค่อยมีโอกาสได้รับทราบถึงความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากหน่วยงานต้นสังกัดเห็นว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ แต่งานนิเทศภายในโรงเรียนควรเป็นงานที่ได้รับความร่วมมือจากคณะครูทุกคนในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวางแผนการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดนโยบาย ในการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศ คือจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน มีการชี้แจงแผนงาน/โครงการนิเทศให้คณะครูทราบโดยการประชุมชี้แจง มีการกำหนดกิจกรรมและรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศโดยชี้แจงความต้องการจำเป็นของปัญหาและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ จากการศึกษาเอกสารได้ค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการนิเทศโดยมีการกำหนดนโยบายในการจัดทำแผนงาน กำหนดกิจกรรมการนิเทศ กำหนดปฏิทินการทำงานและแจ้งให้คณะครูทราบ ซึ่งพบจากแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน บันทึกการประชุม และปฏิทินการปฏิบัติงาน ข้อมูลจากผลการวิจัยสอดคล้องกับขั้นตอนของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนด โดยสนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีลำดับ ขั้นตอนต่อเนื่องและมีเป้าหมาย และยังสอดคล้องกับ สำนักการศึกษา (2531) ที่กล่าวว่า การวางแผน คือการทำงานที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าอย่างรอบคอบ รัดกุมและมีลำดับขั้นตอนที่ดี เป็นขั้นตอนที่นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจความต้องการจำเป็นมาวิเคราะห์สาเหตุและทางเลือกในการแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกแล้วจะได้นำไปจัดทำเป็นงาน/โครงการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนต่อไป จากผลการวิจัยของ วรณิชาญชิต (2533) พบว่าในขั้นของการวางแผนโครงการ คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ทำการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา โดยมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจัดทำโครงการนิเทศภายใน นอกจากนี้ สงัด อุทรานันท์ (2530) ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในขั้นที่ 1 คือ การวางแผน ซึ่งเป็นขั้นที่

ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ผลการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นด้วยที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานควรจะต้องมีการวางแผนในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งทุกโรงเรียนได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศอยู่แล้ว ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการติดตามอย่างต่อเนื่องของหน่วยงานต้นสังกัด การทำงานไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตามควรจะต้องมีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า เพื่อศึกษาข้อมูลกำหนด กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ จะก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และเกิดความร่วมมือกันในการทำงาน ทำงานอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้งานนั้นๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาในการวางแผนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีปัญหาในการวางแผนการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้องเหมาะสม ขาดงบประมาณสนับสนุนและมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดทำการสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งยังไม่มีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ และบุคลากร ทำให้คณะกรรมการกิจการในด้านอื่น ๆ มาก จึงทำให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนลดความสำคัญลงไป แต่โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศเอาไว้ชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนใหญ่จะเลือกกิจกรรมการนิเทศที่สามารถปฏิบัติได้ง่าย

3. การปฏิบัติการณ์นิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับคณะครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการตกลงวิธีการปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูล การประเมินผลและสรุปผล มีการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการนิเทศ การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติการณ์นิเทศภายในโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการณ์นิเทศ โดยเฉพาะในสมุคนิเทศประจำห้องเรียน บันทึกการประชุม และปฏิทินการปฏิบัติงาน ว่าได้มีการปฏิบัติการณ์นิเทศตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและบันทึกข้อเสนอแนะจากการนิเทศเอาไว้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2534) และสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2533) ที่กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิบัติการณ์เทศว่าเป็นขั้นตอนการนำโครงการนิเทศที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการแล้วไปสู่การปฏิบัติ และการดำเนินงานควรดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1. การเตรียมการในการจัดทำรายละเอียดในการปฏิบัติงานและการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน 2. การลงมือปฏิบัติตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ การติดตาม ควบคุมและกำกับงาน การประสานสัมพันธ์และการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน 3. การรายงานผลการปฏิบัติงานทั้งระหว่างการดำเนินงานและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน จากผลการวิจัยของ สำเร็จ ศรีอำไพ (2540) เกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน มีการประชุมชี้แจง แบ่งงาน มอบหมายงาน นิเทศโดยการเยี่ยมชั้นเรียน มีการสร้างขวัญและกำลังใจ และ อุทัย ธรรมเดโช (2531) กล่าวถึงการปฏิบัติตามแผนการนิเทศไว้ดังนี้ 1. ประชุมเพื่อชี้แจงแผนการนิเทศ 2. กำหนดเครื่องมือการนิเทศ 3. ประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง 4. ออกทำการนิเทศตามกำหนดเวลา 5. ควรใช้หลักการนิเทศคือหลักมนุษยสัมพันธ์ มุ่งช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ไม่มุ่งจับผิด 6. ใช้เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสม ด้านเทศคนเดียวใช้การเยี่ยมชั้นเรียนหรือสังเกตการสอน ด้านนิเทศเป็นกลุ่มใช้วิธีการประชุม 7. นำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ความก้าวหน้า และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขแล้วแจ้งผลให้โรงเรียนทราบ 8. ควรทำการนิเทศหลายครั้ง เปรียบเทียบอัตราความเจริญงอกงามแต่ละครั้ง

ข้อมูลจากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นด้วย กับการปฏิบัติการณ์เทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอน มีระเบียบ มีความเข้าใจตรงกัน จะทำให้ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากคณะครูในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติการณ์เทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติการณ์เทศ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีปัญหาในการปฏิบัติการณ์เทศ ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ การขาดงบประมาณสนับสนุนและคณะครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาทำการนิเทศ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่จะดำเนินการแก้ไขด้วยการยืดหยุ่นเวลาให้เหมาะสมที่จะทำการปฏิบัติการณ์เทศ และมีการมอบหมายงานให้คณะครูรับผิดชอบอย่างชัดเจนและทั่วถึง และมีการตรวจสอบตารางการทำงานของครูให้สามารถทำการนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าจะใช้เวลาเพียงเล็กน้อยก็ตาม ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ทำการนิเทศ คือ ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร

4. การประเมินผลการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประเมินผลแผนงาน/โครงการนิเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ มีการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ การรายงานและสรุปผลการดำเนินงาน โดยการประชุมชี้แจงเมื่อสิ้นสุดแผนงาน/โครงการและนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนงาน/โครงการต่อเนื่อง และแก้ไขเรื่องที่บกพร่องและเป็นปัญหาในการดำเนินงาน จากการศึกษาเอกสารค้นพบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศในแผนงาน/โครงการนิเทศ สมุดนิเทศของโรงเรียน สมุดนิเทศประจำห้องเรียน บันทึกการประชุม และเอกสารการประเมินผล รายงานผลว่าได้มีการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการประเมินผลที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) กำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ที่มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการประเมินผลการดำเนินงานทุกขั้นตอนและนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับประเมินกระบวนการและประเมินความพึงพอใจของครู อุทัย ธรรมเดโช (2531) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา ควรจะได้จัดทำต่อเนื่องกันไปและควรประเมินทุกด้าน ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริการงานธุรการ การบริหารงานบุคคลและอื่นๆ ควรให้มีการประเมินร่วมกันทั้งผู้ให้และผู้รับการนิเทศ การประเมินต้องใช้มาตรฐานของงานแต่ละอย่างเป็นเกณฑ์และใช้เทคนิคการประเมินหลายอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีการทำรายงานผลการประเมินไว้เป็นหลักฐานและนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จากผลการวิจัยของ วรณี ชาญชิต (2533) กล่าวว่า การประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนจะทำการประเมินระหว่างการปฏิบัติงานและสิ้นสุดโครงการ แล้วนำผลไปพัฒนางานและ สัจจ อุทรานันท์ (2529) กล่าวเกี่ยวกับการประเมินผลการนิเทศการศึกษาว่า ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ผู้นิเทศ คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะทำการประเมินในสิ่งต่อไปนี้ 1. ผลผลิตหรือสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศ 2. กระบวนการปฏิบัติงาน 3. ทรัพยากรที่ใช้ในการนิเทศ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนตามขั้นตอนของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อมูลจากผลการวิจัย ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นข้อมูลที่สำคัญที่จะทำให้ทราบเกี่ยวกับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน และที่สำคัญทำให้ทราบถึงจุดดีและจุดบกพร่องที่เกิดจากการดำเนินงานนิเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศสามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีปัญหาในการประเมินผลการนิเทศ มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลไม่ต่อเนื่องและขาดเครื่องมือการประเมินผล ซึ่งปัญหาที่พบเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน และทุกโรงเรียนก็พยายามดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ยังประสบปัญหาอยู่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภารกิจของคณะครูมีมากทั้งงานการสอน และงานพิเศษอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศในปีต่อไป ถ้าไม่มีการประเมินผลเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน หรือหน่วยงานต้นสังกัดควรเล็งเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผล การสร้างเครื่องมือและการใช้เครื่องมือ เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินไปอย่างครบถ้วนตามกระบวนการ และจะสามารถนำผลการประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารต้องถือว่าการนิเทศเป็นงานหรือหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ซึ่งอาจจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนก็ได้ ในอันที่ช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการยอมรับ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน และร่วมมือกันในการที่จะแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน รวมทั้งมีการสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศภายในโรงเรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรให้การสนับสนุน และช่วยเหลือโรงเรียนในสังกัดเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียน กับผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน